

Retouradres: Postbus 9100, 2300 PC Leiden

Aan de leden van de Adviesraad Sociaal Domein

Gemeente Leiden
Bezoekadres Stadhuis
Stadhuisplein 1
Postadres Postbus 9100
2300 PC Leiden
Telefoon 14071
E-Mail
Website www.leiden.nl/gemeente

Datum 10 oktober 2023
Ons kenmerk Z/23/3575750
Onderwerp Reactie advies op beleidsplan armoede 2024-2026
"Samen Sterker"

Contactpersoon J. van der Kamp
Doorkiesnummer 06-40756247

Beste leden van de Adviesraad Sociaal Domein,

Met deze brief willen wij u bedanken voor uw waardevolle advies op het Beleidsplan Armoede 2024-2026 "Samen Sterker". Wij hebben uw advies meegenomen in de besluitvorming over het beleidsplan. Op 10 oktober heeft het College van Burgemeester en Wethouders ingestemd met het Beleidsplan Armoede 2024-2026 "Samen Sterker".

Beantwoording inspraakreactie

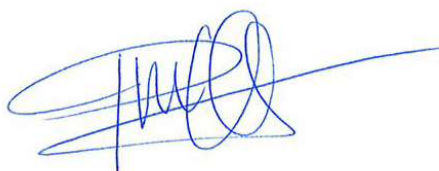
Wij stellen uw uitgebreide reactie op het beleidsplan op prijs. In de bijlage in deze brief vindt u een reactienota met de beantwoording van de inspraakreactie. In onze reactie vertellen we onder andere dat we de inleiding van het beleidsplan wijzigen om de rol van het rijk in armoedebestrijding te benadrukken. Ook geeft u verschillende adviezen die we mee zullen nemen in de uitvoering van het beleidsplan, zoals de regelingen ook onder de aandacht brengen bij inwoners met inkomen uit werk of onderneming en mensen met een onvolledige AOW.

Besluitvorming en inspreken

Als voorbereiding op de besluitvorming door de gemeenteraad wordt het beleidsplan besproken in de Commissie Werk en Middelen. De commissievergadering staat gepland op 16 november 2023 om 20.00 uur. U heeft de mogelijkheid om tijdens deze vergadering in te spreken. Hiervoor kunt u zich aanmelden bij de griffie via www.gemeenteraadleiden.nl/denkme/inspreken-bij-raadscommissies

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en Wethouders van Leiden,
de Secretaris, de Burgemeester,

Beantwoording inspraakreacties

Beleidsplan Armoede 2024 – 2026 “Samen Sterker”

Het college heeft op 4 juli 2023 het concept Beleidsplan Armoede 2024 - 2026 “Samen Sterker” vastgesteld voor een inspraakperiode van 8 weken. De inspraakperiode liep van 6 juli tot 1 september 2023. Er zijn inspraakreacties ontvangen van in totaal zes partijen. Onderstaand treft u de inspraakreactie van de Adviesraad Sociaal Domein, de reacties van het college en de gevolgen voor het beleidsplan.

Nr.	Inspraakreactie Adviesraad Sociaal Domein	Reactie college	Gevolgen voor beleidsplan
26	<p>Zoals de nota nu is opgesteld lijkt het alsof de gemeente er alleen voor staat. Een belangrijke oorzaak van de huidige armoede is echter het rijksbeleid: het minimumloon, het stelsel van sociale zekerheid, toeslagen etc. zijn landelijk bepaald. De gemeente kan alleen pleisters plakken waar eigenlijk, zoals nu ook breed wordt erkend, chirurgische ingrepen nodig zijn. We adviseren de landelijke context in de beleidsnota op te nemen en aan te geven waar de gemeentelijke speelruimte zit. Dat maakt duidelijker hoe de gemeente die invult en wat daarvoor de argumenten zijn.</p>	<p>Het college kan zich vinden in deze reactie. Armoede is inderdaad een landelijk probleem en het rijk kan hier veel invloed op uitoefenen, bijvoorbeeld in het vaststellen van de hoogte van de bijstand en het minimumloon. Gemeentelijk armoedebeleid vangt op daar waar landelijk beleid onvoldoende soelaas biedt. We zullen de inleiding aanpassen om hier meer aandacht aan te besteden.</p>	<p>De inleiding op pagina 4 en de inleiding van het hoofdstuk Armoede in Leiden op pagina 5 worden aangepast. Hieronder volgen de aangepaste inleiding en inleiding van hoofdstuk Armoede in Leiden. De toevoegingen zijn onderstreept.</p> <p>Inleiding <u>Ook in een welvarend land als Nederland is armoede een probleem. Zo presteert één op de drie kinderen in groep vijf slechter op school, vanwege geldproblemen in het gezin. Kinderen voelen de stress van hun ouders of verzorgers, wanneer die moeite hebben met genoeg geld voor boodschappen, of om een verjaardagscadeautje te kopen.</u></p> <p><u>Armoedebestrijding ligt zowel op gemeentelijk als landelijk niveau. De rijksoverheid bepaalt onder andere de hoogte van de bijstand en het sociaal minimum. De Commissie Sociaal Minimum heeft in haar rapport het rijk geadviseerd om het sociaal minimum te verhogen en te werken aan het niet-gebruik van landelijke regelingen. Ook heeft het Centraal Planbureau gewaarschuwd dat als het kabinet niet ingrijpt, er in 2024 een flinke stijging zal zijn in het aantal Nederlanders in armoede.</u></p>

Minister Schouten kwam in 2022 met de aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden met het doel om het aantal huishoudens en kinderen in armoede te halveren.

Het rijk heeft dus een belangrijke rol in armoedebestrijding. Op lokaal niveau kunnen gemeenten de gevolgen van armoede verzachten en waar mogelijk inwoners uit hun armoedesituatie helpen door met aanvullende regelingen en ondersteuning.

In dit plan laten we zien welke maatregelen we nemen om armoede in Leiden te verminderen en mensen met geldproblemen te helpen. Om passende oplossingen te vinden, werken we daarbij samen met partners in de stad.

Met dit beleidsplan bouwen we voort op de aanpak van het vorige armoedebeleid (Meedoen door Maatwerk 2019-2022), omdat we zien dat maatwerk werkt. Ook breiden we het beleidsplan uit wegens de verwachte toename van het aantal mensen in armoede. Afgelopen jaren hebben we twee pilots opgestart, namelijk het Volwassenenfonds Sport en Cultuur en Jeugdeducatiefonds. Deze pilots leggen we als regelingen vast voor de duur van dit beleidsplan. Daarnaast verhogen we de inkomensgrens van Stichting Leergeld zodat meer kinderen in aanmerking komen voor ondersteuning vanuit Leergeld. Ten slotte zetten we met dit beleidsplan in op het verhogen van het bereik en gebruik van de regelingen.

			<p>Armoede in Leiden <u>In de gemeente Leiden ervaren veel inwoners de gevolgen van armoede. Ongeveer veertien procent van de Leidenaren heeft te maken met een laag inkomen. Dit is vooral zorgwekkend voor de ontwikkeling van kinderen: bijna twaalf procent van hen groeit op in een gezin met weinig geld. Dat staat gelijk aan minstens drie kinderen per schoolklas van dertig leerlingen.</u></p> <p><u>Armoede betekent dat er te weinig geld is voor primaire levensbehoeften zoals eten, een huis en gezondheidszorg. Het kan er ook voor zorgen dat mensen worden buitengesloten: door te weinig geld kunnen zij niet deelnemen aan school, cultuur of sport.</u></p> <p>In dit hoofdstuk laten we zien hoe armoede in Leiden eruitziet. We kijken daarbij onder andere naar de samenstelling van de doelgroep en de inkomenspositie.</p>
27	We adviseren, juist omdat de grootste oorzaak en dus ook de oplossing op landelijk niveau ligt, dat het college bij de VNG en bij bewindslieden erop aandringt met spoed structurele verbeteringen door te voeren. Het gemeentelijk beleid is niet bedoeld om landelijke gaten te dichten, dat is geen taak van de gemeente en ze heeft daar niet de bevoegdheden en middelen voor. De 'vervolgschade' (alle problematiek van inwoners ten gevolge van armoede) ligt dan ook nog op het bordje van de gemeente.	Dit zullen we zeker meenemen en blijven doen.	N.v.t.
28	We adviseren in deze nota te beschrijven hoe de gemeente anticipeert op de voorziene toename	We gaan dit doen door de regelingen uit te breiden en in te zetten op het vergroten van het bereik en gebruik van de regelingen. We hebben	De inleiding op pagina 4 en de inleiding van het hoofdstuk Armoede in Leiden op pagina 5 worden aangepast. Zie punt 26.

	van het aantal mensen in armoede. Dit onderdeel wordt door ons namelijk gemist	dit nu explicieter opgenomen in de inleiding van het beleidsplan, zodat ook duidelijk wordt hoe dit armoedebeleid verschilt van het oude beleidsplan.	
29	De nota is feitelijk een opsomming van regelingen en voorzieningen. Sommige van de gemeente zelf, andere uit private fondsen met of zonder subsidie van de gemeente. Uit de nota wordt echter niet duidelijk hoe de gemeente de huishoudens in armoede (integraal) verder nog helpt. Wij nemen aan dat de geboden hulp verder gaat dan alleen het checken op recht op een voorziening, juist omdat, zoals in de nota ook beschreven is, armoede geen op zichzelf staand probleem is. Dat betekent dat de diverse partijen die met en voor huishoudens in armoede werken, bekend zijn met hoe ze die verdere inzet van hulp moeten organiseren.	<p>Het hoofdstuk Hoe gaan we dat doen? gaat in op wat we nog meer gaan doen, behalve alleen het beschikbaar stellen van de regelingen. In dit hoofdstuk staat hoe we ons gaan inzetten op het vergroten van de bekendheid en het gebruik van de regelingen.</p> <p>Veel armoederegelingen zijn bij externe partners belegd. Met het armoedebeleid willen we inzetten op het beter organiseren van de hulp door hier een helder overzicht van te maken. We willen dat partijen elkaar goed kunnen vinden en snel kunnen schakelen. We hebben hier al mooie voorbeelden van, zoals Leergeld die ook intermediair is voor Jeugdfonds waardoor kinderen die bekend zijn bij Leergeld, ook aangemeld worden voor Jeugdfonds als zij graag iets op het gebied van sport en cultuur willen doen. Met het maatwerkbudget is er een hulpverleningstraject gekoppeld aan het inzetten van het budget waarbij wordt gekeken hoe soortgelijke problematiek in de toekomst voorkomen kan worden.</p>	N.v.t.
30	Op blz. 33 wordt de Participatiewet genoemd. We adviseren hier als gemeente de beleidsruimte te benutten, zelf actie te ondernemen en een minder afwachtende houding aan te nemen. De gemeente heeft namelijk mogelijkheden eigen beleid te voeren, te anticiperen op de genoemde wijzigingen, te experimenteren, de randen op te	De gemeente zoekt deze ruimte al vaak op en dit zullen we expliciet benoemen in het beleidsplan. Voorbeelden zijn het vrijlaten van giften samenwonen op proef.	Toevoeging op pagina 33 onder kopje De menselijke maat, de tweede alinea: Bij wettelijke regelingen die onder de Participatiewet vallen, is het moeilijker om maatwerk te bieden. Dit omdat we als gemeente te maken hebben met landelijke wet- en regelgeving. Momenteel is het Rijk bezig met een

	zoeken of er beargumenteerd overheen te gaan We adviseren hierbij te kijken naar goede voorbeelden bij andere gemeenten, zoals: bijverdienen laten lonen, uitstroom belonen, nadenken over het dichten van de armoedeval en vrije bestedingsruimte		herziening van de Participatiewet. De gemeente volgt de ontwikkelingen op dit gebied met interesse, anticipeert op wijzigingen en voert experimenten uit. Voorbeelden zijn de beleidsregels Vrijlaten van giften en experimenten zoals Samenwonen op proef.
31	Uiteraard ondersteunen wij het streven om in overleg met maatschappelijke partners en belanghebbenden de regelingen beter bereikbaar en toegankelijker te maken en te vereenvoudigen. De samenwerking die u voorstelt en die moet leiden tot een netwerk voor toeleiding naar relevante regelingen, staat of valt bij up to date kennis op dit terrein. In eerdere 'ronde tafel' besprekingen over armoede en schuldhulpverlening is door de gemeente voorgesteld om gezamenlijke trainingen te houden, om alle partijen dezelfde informatie te geven over regelingen etc. en over wie wat doet. Wij adviseren deze goede voornemens in daden om te zetten.	Dit zal meegenomen worden in het uitvoeringsplan.	N.v.t.
32	Vanuit het oogpunt toegang tot informatie voor inwoners laagdrempelig te laten zijn, adviseren we digitale tools als de op blz. 43 genoemde 'Bereken uw recht' en 'NIBUD-tools' door de intermediaire organisaties te laten gebruiken. Inwoners weten veelal niet dat deze tools bestaan en vervolgens is de vraag of ze deze juist kunnen bedienen.	Deze tools kunnen zowel door inwoners als organisaties gebruikt worden. We zullen deze tools komende tijd onder de aandacht brengen bij hulpverlenende organisaties.	N.v.t.
33	We zijn positief over het voornemen in de wijken een loket financieel advies en geldzaken te organiseren. Het is een goede manier om alle genoemde fondsen, regelingen etc. onder één dak te krijgen. En tevens om daarmee de aanvragen van al die fondsen/regelingen etc. te vereenvoudigen. Het succes van dit loket staat of	We zullen dit meenemen in de vormgeving van de loketten.	N.v.t.

	valt met het direct aanpakken van het probleem waarmee de inwoner komt. We adviseren daarbij doorverwijzing naar andere, extra loketten te vermijden.		
34	Mensen met een pensioen tot 120%. Het aantal mensen met een onvolledige AOW neemt toe. Zij kunnen een aanvulling krijgen van de SVB in de vorm van een AIO. Deze groep is bekend bij de SVB. We adviseren het college samen met de SVB naar mogelijkheden te kijken hoe deze groep toe te leiden naar andere regelingen en voorzieningen of ondersteuning.	Dit zullen we samen met de SVB oppakken.	N.v.t.
35	Inkomen uit werk en onderneming. Wij adviseren ook voor deze groepen actie te ondernemen om regelingen en voorzieningen onder de aandacht te brengen en mogelijke drempels, denk hierbij aan die voor de kleine zelfstandigen, weg te nemen	We zullen uitzoeken hoe we ook deze groep het beste mee kunnen nemen in de communicatie over de regelingen en beschikbare ondersteuning.	N.v.t.
36	We adviseren nader te onderzoeken hoe het kan dat slechts 1466 inwoners inkomenstoelage ontvangen, terwijl 4500 inwoners al tenminste 4 jaar in de bijstand zitten. Ons inziens is hier winst te behalen.	We zullen de individuele inkomenstoelage meenemen in de communicatie rondom de regelingen. Volgens het CBS hadden in 2021 in totaal 1800 huishoudens tenminste 4 jaar een inkomen op 100% van het sociaal minimum. De voorwaarden om in aanmerking te komen voor individuele inkomenstoelage zijn iets anders, maar als we naar deze cijfers van het CBS kijken, is het gebruik van de regeling hoog.	N.v.t.
37	We adviseren inwoners met een niet-gemeentelijke uitkering op minimumniveau mee te nemen bij het ontwikkelen van het actieplan. Deze groep missen we in het overzicht.	Om het figuur op pagina 8 overzichtelijk te houden, is dit opgenomen in de groep overig. Dit zullen we aanpassen zodat zij ook in dit overzicht genoemd worden	Aanpassing op pagina 8 in de cirkeldiagram: Overig aanpassen naar: - 18%: Arbeidsongeschiktheidsuitkering, werkloosheidsuitkering en overige uitkeringen sociale voorzieningen - Overig of onbekend

38	Wij willen graag betrokken worden bij het uitwerken van het communicatieplan armoede 2024-2028, zoals we ook eerder hebben gedaan bij het communicatieplan bestrijding energiearmoede in 2022.	Er is geen communicatieplan voor het armoedebeleid. Er is wel een communicatiecampagne Moeite met Rondkomen.	N.v.t.
39	Op blz. 11 en 33 wordt gesproken over 'financiële uitdagingen' die inwoners in een armoedesituatie hebben. 'Uitdaging' vinden wij in deze nota ongepast om te gebruiken voor mensen die door armoedeproblematiek het hoofd boven water proberen te houden. We adviseren het beestje gewoon bij de naam te noemen: probleem	Dit zullen we aanpassen in het beleidsplan.	Aanpassingen: - Op pagina 11: (financiële) uitdagingen aanpassen naar (financiële) problemen - Op pagina 33: uitdagingen aanpassen naar problemen
40	Op blz. 13 staat onder Ambities, intergenerationele armoede: 'slechte toegang tot onderwijs'. Wat wordt daarmee bedoeld en hoe wordt dat aangepakt?	Hiermee bedoelen we dat ze soms niet genoeg geld hebben om even goed mee te doen in het onderwijs als hun leeftijdgenoten, bijvoorbeeld wegens de kosten voor een laptop of uitjes. Dit pakken we aan door middel van Stichting Leergeld en Jeugdeducatiefonds, maar wordt ook verder uitgewerkt in de Leidse Visie Gelijke Kansen en het beleidsplan Een Vliegende Start (Onderwijskansenbeleid) dat binnenkort aan de gemeenteraad wordt voorgelegd ter besluitvorming.	N.v.t.
41	De laatste twee zinnen op blz. 13, Ambities, maatwerk zijn onduidelijk. Doen alle uitvoeringsorganisaties (dus ook de fondsen) inkomenschecks?	Bij alle regelingen die in het beleidsplan staan opgenomen in het hoofdstuk Wat gaan we doen? wordt een inkomenscheck uitgevoerd.	N.v.t.
42	We veronderstellen dat op blz. 44, Aanpak Mentale gezondheid, de zin 'We onderzoeken mogelijkheden om de leefwereld van mensen nog beter te laten aansluiten bij de dienstverlening van de gemeente Leiden', net omgekeerd wordt bedoeld.	Dit is inderdaad andersom bedoeld. Dit zullen we aanpassen.	Aanpassing op pagina 44: We onderzoeken mogelijkheden om de dienstverlening van de gemeente Leiden nog beter te laten aansluiten bij de leefwereld van mensen